

ГОСПОД И ДЯВОЛА ПРАВЯТ СВЕТА

Българска фолклорна легенда

Прочетете текста и изпълнете задачите към него.

Нявга, много, много отдавна, според както разказват старите хора, Дявола имал равна сила с Бога. Веднъж двамата се разговаряли и ненадейно се отворило дума за това как може да се направи земята.

- За много неща те бива - признал Дявола, - ала да сътвориш земна твърд не можеш.
- Не вярваш в Божията сила? - попитал с укор в гласа Господ.
- Не вярвам! - потвърдил Дявола.

- Стани и върви там - рекъл му тогава Бог, - гдето се бият моретата! Грабни, та донеси от морската пяна!

Дявола станал, отишъл и донесъл от пяната. Взел я Бог в могъщите си шепи, натопил я във вода и от получената смес овалял в своите животворящи длани една пита. Хвърлил я той в безкрая, а питата станала на земя. Отначало земята била голяма като тепсия, сетне колкото харман, в средата на който Господ Бог посадил орех. Вързал о него той една златна люлка и почнал да се люлее. По едно време заспал.

- Сега е моментът да го погубя - рекъл си Дявола. Промъкнал се той дебнешком, откачил люлката заедно с Бога в нея и тръгнал към края на земята. Там Сатаната бил намислил да хвърли Господ във водата и да го удави.

Ала земята се била дотолкова разраснала, че нямала край. Опитвал се Дявола да го намери, ха тук - ха там, но краят не се виждал. По едно време Бог се събудил и още сънен рекъл:

- Какво правиш, Сатана?!
- Искан да те удавя - признал си Дявола, - та търсех края на земята.
- Ще има много да го дириш - отговорил Господ, - но няма да го намериш.

След ореха Бог създал здравеца и босилека, а после и останалите треви. Сетне храстите, дърветата и животните. Най-подир Господ направил човека. Изваял го от пръст, от кал, от глина, тъй както му посочвал един ангел. Когато работата била привършена, Бог изправил човека на крака и го оставил да съхне. Ала скришом от него, Дявола се промъкнал и надупчил с шило човека на четиридесет и едно места. Върнал се Господ, за да вдъхне душа на човека, но за негово учудване душата не се задържала в тялото. Досетил се той каква ще да е причината, набрал различни треви и затиснал с тях четиридесет от дупките. Една само останала отворена. Тогава Бог вдъхнал душа у човека, който се раздвижил и попитал:

- Боже, защо не запуши и тази дупка?

- Тази дупка - отвърнал Господ - е за смъртта. През нея ще излизат душите на хората, когато дойде времето да се разделят с живота.

Така човек бил сътворен смъртен. А тревите, с които били запълнени дупките, станали лековити. Завидял Дявола на Бога за чудните му творения. За да не падне по-долу, Сатаната решил и той да вдъхне живот на някаква твар. Отишъл край морето, забъркал пръст и вода и направил вълка. Но колкото и да се мъчил, не успял да го дари с душа.

По това време Бог му отишъл на гости. Дявола много искал да се похвали, че и той е сторил нещо. Ето защо се обърнал към вълка:

- Стани, хвани Бога за крака!

Но вълкът така и не помръднал. Тогава Бог го погледнал, па рекъл:

- Стани, хвани врага за крака!

Вълкът скокнал, хвърлил се върху Дявола и откъснал парче месо от крака му. Оттогава Дявола куца с единия крак. А вълкът се смята за дяволско творение. И други неща е опитвал да сътвори Сатаната, но никога не е съумявал да им вдъхне истински живот, не е успявал да ги дари с благодатта на Божия дух. Затова и съществува изразът: "Дяволска работа!".

ФОЛКЛОРНА ЛЕГЕНДА

Работен лист

Вид словесна
фолклорна творба

Автор:
анонимен, член на
етническата общност

Разпространение:
от уста на уста

Случките:
между главните герои се
поражда **конфликт**,
който в края на
легендата се разрешава

Често има поука

Теми:
Как са сътворени светът,
човекът и останалите
живи същества?
Кое е добро и кое е лошо и
кой определя това?

Времето:
неопределено,
началното време

Пространството:
неопределено,
светът въобще

Героите са необикновени:

- свръхестествени същества – Бог, Дяволът, ангели и др.
- човекът и животните като обобщени образи (без име)
- исторически личности
- растения

1. Запишете с примери от текста какви качества притежава Бог и какви са способностите му.

2. Запишете примери от текста, които разкриват нрава (характера) на Дявола.

3. Подредете епизодите на легендата в хронологичен ред.

- ☐ Дявола сътворява вълка
- ☐ Господ създава човек от кал, а Дявола пробива 41 дупки в тялото му
- ☐ Вълкът ухапва крака на Дявола
- ☐ Господ създава Земята от морска пяна
- ☐ Дявола решава да погуби Господ

4. Уточнете къде живеят Бог и Дявола според текста на легендата. _____

5. Посочете пример от текста, който подкрепя твърдението ви.

6. Запишете с примери от текста кое е времето, през което се развива разказаната в легендата история.

7. Подредете частите на света според реда на възникването им в българската легенда за Сътворението.

___ храстите и дърветата

___ човека

___ животните

___ ореха, здравеца и босилека

___ Земята

ОПОЗИЦИОННА ДВОЙКА

се нарича двойка, изградена от противоположности.

Например: *мрак – светлина, добро – зло.*

8. Главните действащи лица в легендата са _____ и _____ . Те представляват двете противоположни начала в света и човешките отношения – доброто и злото. Характеризирайте двамата герои, като посочите по 4 техни противоположни черти, с които да образувате опозиционни двойки – например: *добронамерен – злонамерен.*

Господ

Дявола

9. Кой персонаж от библейския мит за сътворението съответства на Дявола от разказаната легенда? _____

По какво си приличат те? _____

11. В легендата Господ и Дяволът са в конфликт. Кой от редовете дава отговор чия е вината за това?

- А) на Господ, който, за да не се чувства самотен, се сдружава с Дявола
- Б) на Дявола, който завижда на Бог и непрекъснато иска да е като него
- В) на земята, която не спира да расте, и някой трябва да прекрати това

12. В началото на легендата се казва, че *Дявола имал равна сила с Бога*. Кое от изброените твърдения е грешно тълкувание на този факт?

- А) И доброто, и злото присъстват и властват в света.
- Б) Могъщият не се страхува от присъствието на злото.
- В) Злото придобива власт само ако доброто му позволи това.
- Г) Заслепен от могъществото си, силният става жертва на злото.

13. Посочете три факта от текста, които доказват, че макар и да са същества с необикновени способности, героите на легендата приличат на хората.

14. Посочете на празните редове три факта от текста, които показват, че той е легенда, а не мит.

15. Защо Дяволът куца според българската легенда за Сътворението?

- А) Защото Бог сътворил Дявола без една пета.
- Б) Защото вълкът отхапал парче от петата на Дявола.
- В) Защото с парче от петата на Дявола Бог сътворил земята.
- Г) Защото от петата на Дявола Бог направил човека.

16. Кой от следните пословици могат да се свържат с текста на легендата?

- ☐ Бързата работа срам за майстора.
- ☐ Вълкът козината си мени, но нрава – не.
- ☐ Докато мъдрите се намъдруват, лудите се налудуват.
- ☐ Който копае гроб другиму, сам пада в него.

17. Предайте със свои думи поуката, която сами открихте в легендата.

18. На добрините, сторени му от Бог, Дявола отвръща със злини. Споделете писмено дали сте изпадали в положението на Бог. Ако това ви се е случвало, разкажете преживяното. Успяхте ли да дадете на злосторника добър урок? Ако не ви се е случвало нищо подобно, помислете и напишете как бихте постъпили в такава ситуация.

19. Преразкажете легендата от името на вълка.

(Можете да напишете преразказа си тук или в тетрадката си.)